

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان رضوی

شماره جلسه: ۳۰ تاریخ جلسه ۹۹/۰۹/۲۴

ساعت شروع: ۸ صبح

محل تشکیل جلسه: بلوار وکیل آباد- بین هنرستان و سامانیه- اتاق بازرگانی شماره ۲ (دبیرخانه شورای گفت و گو) تعداد اعضا حاضر در جلسه: ۱۶ نفر

****موضوع مورد بررسی (دستور کار)**

➤ ارائه پیشنهاد پیرامون چگونگی شکل گیری واحدهای جدید پودر گوشت و سایر واحدهای مرتبط و همچنین پایانه پروتئینی شرق کشور مصوبه بیست و هفتمین دبیرخانه جلسه شورا

در سی امین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی، پیشنهادات فعالان اقتصادی درباره نحوه شکل گیری واحدهای جدید پودر گوشت برای فرآوری ضایعات کشتارگاه های صنعتی طیور به بحث و بررسی گذاشته شد. «علی اکبر لبافی»، رئیس این دبیرخانه در ابتدای این نشست اظهار کرد: در جلسات پیشین موضوع کشتارگاه ها بررسی شد؛ یکی از موضوعات مهم، استفاده از ضایعات مرغ و شکل گیری واحدهای فرآوری ضایعات بود. بر همین اساس، مقرر شد تا موضوع شکل گیری واحدهای جدید فرآوری را مطرح و جمع بندی کنیم و در صورت لزوم پیگیری های لازم را در سطح ملی انجام دهیم.

*** پودر گوشت می تواند به قطع وابستگی به کنجاله سویا منجر شود**

روح الله محمدپور، دبیر انجمن

در بحث «سر مرغ» در کشتارگاه های طیور صنعتی خراسان رضوی گفت: در سطح استان ۱۴ کشتارگاه فعال است و روزانه حدود ۵۰۰ تن مرغ و بوقلمون کشتار می شود که از این مقدار ۱۲۵ تن ضایعات است و باید برای فرآوری آن چاره اندیشی شود.

وی با بیان اینکه در سال ۳۷ تا ۴۰ هزار تن ضایعات در کشتارگاه ها به وجود می آید، افزود: هم اکنون این ضایعات در دیگ های پخت به مدت ۷-۸ ساعت پخت و به پودر گوشت تبدیل می شود. بدین ترتیب در استان ما ۱۰ هزار تن پودر گوشت تولید می شود که در این شرایط می تواند به قطع وابستگی ما به کنجاله سویا بیانجامد. در این پودرها ۵۶ تا ۶۰ درصد پروتئین موجود است و می تواند جایگزین خوبی برای کنجاله باشد.

محمدپور با تاکید بر اینکه درخواست ما خارج از موضوع پودر گوشت است، تصریح کرد: نخستین موضوع میان ضایعات کشتارگاهی است؛ دو سال قبل با حمایت اداره

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان رضوی

شماره جلسه: ۳۰ تاریخ جلسه ۹۹/۰۹/۲۴

ساعت شروع: ۸ صبح

محل تشکیل جلسه: بلاور وکیل آباد- بین هنرستان و سامانیه- اتاق بازرگانی شماره ۲ (دبیرخانه شورای گفت و گو) تعداد اعضا حاضر در جلسه: ۱۶ نفر

کل دامپزشکی، کمیته ای فنی در انجمن کشتارگاه‌های طیور استان فعال کردیم و به تمامی این موارد در انجمن رسیدگی شد. بعد از جلسات بسیار، قرار شد سر مرغ را با برنامه ریزی به سیکل مصرف وارد کنیم و به عنوان یک ماده غذایی استفاده شود. در آذرماه سال ۱۳۹۸ جزوه ای تهیه کردیم و به تمامی جوانب کار درباره سر مرغ پرداختیم. همان طور که در بسیاری از کشورها قابل خوردن است و مصرف می‌شود.

وی یادآور شد: با گذشت یکسال، طرحی که تهیه کردیم، بدون هیچ منطقی و کارشناسی از تهران رد شده و دلیل رد این موضوع را به ما اعلام نکردند.

***روزانه ۱۱۲.۵ تن سر مرغ در استان تبدیل به ضایعات می‌شود**

محمدپور در بخش دیگری از اظهارات خود عنوان کرد: هر شب ۱۱۲.۵ تن سر مرغ داریم که تبدیل به پودر مرغ می‌شود و ارزشی برای انسان ندارد. هر کیلو سر مرغ ۶ هزار تومان خرید و فروش می‌شود و در حال حاضر کشتارگاه‌ها می‌توانند ۲۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان از این محل در سال درآمد داشته باشند. انتظار ما این است که دلیل مخالفت از مرکز اعلام شود و ما توضیح دهیم تا بتوانیم موافقت لازم را اخذ کنیم.

مهدی فروزان، مدیر انجمن کشتارگاه‌ها نیز در همین خصوص گفت: حدود یک ماه است که قیمت مرغ به نوسان دچار است و فشاری که بر روی تولیدکنندگان و عرضه کنندگان یعنی کشتارگاه‌ها وجود دارد، افزایش چشمگیری یافته است. جهاد کشاورزی در هنگام محاسبه درآمدهای ما، آلاینش را هم محاسبه می‌کند. در مجموع هزینه‌های ما در امر قیمت گذاری مدنظر نیست اما در اخذ مطالبات دولتی، فشارهای مضاعف است.

قاسم کیومرثی، رئیس اداره فلزی سازمان صمت خراسان رضوی نیز در همین خصوص گفت: سازمان صمت پروانه ای برای کشتارگاه صادر نمی‌کند و شاید موضوع پالایش زیرمجموعه این سازمان باشد.

وی افزود: اگر بحث طرح مطالعاتی در این زمینه مطرح است، باید ببینیم این طرح از سوی چه دستگاهی باید پیگیری شود. از طرفی، مجوزهایی لازم است که باید اخذ شوند و مشخص نیست مشکل کار کجاست که این اتفاق نیفتاده است.

لبافی نیز ابراز کرد: کارشناسی‌های لازم صورت گرفته است و به نظر می‌رسد مانعی برای این موضوع وجود ندارد و اگرچه ضوابطی از مرکز هست، اما به لحاظ کارشناسی در استان مشکلی وجود ندارد.

***سیستم دامپزشکی کشور مخالف عرضه خوراکی سر مرغ است**

محمود قربان‌زاده، رئیس نظارت اداره کل دامپزشکی خراسان رضوی نیز در واکنش به نکات مطرح شده، ابراز کرد: سر مرغ یا تبدیل به پودر میشود یا برای غذای

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان رضوی

شماره جلسه: ۳۰ تاریخ جلسه ۹۹/۰۹/۲۴

ساعت شروع: ۸ صبح

محل تشکیل جلسه: بلاورکیل آباد- بین هنرستان و سامانیه- اتاق بازرگانی شماره ۲ (دبیرخانه شورای گفت و گو) تعداد اعضا حاضر در جلسه: ۱۶ نفر

حیوانات خریداری می‌شود. اگر استناداری طی نامه‌ای به دامپزشکی کشور خواستار بررسی موضوع شود، در صورت موافقت، برای مدت ۶ ماه به طور آزمایشی کار انجام می‌شود. مصرف سر مرغ در برخی کشورها مثل چین و تایلند انجام می‌شود اما در کشورهای اروپایی تقریباً منسوخ شده است. وی گفت: سیستم دامپزشکی کشور مخالف عرضه خوراکی سر مرغ است و به ضوابط و دستورالعمل‌های کشتارگاهی تکیه می‌کند در آن ضوابط آمده است که سر مرغ باید تبدیل به ضایعات شود.

سیدهادی ابراهیمی، عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد نیز در همین رابطه اظهار کرد: متأسفانه مرجع بالادستی بسیاری از ضوابط ما مصوبات بهداشتی اتحادیه اروپاست که ضایعات کشتارگاهی را بسته بندی می‌کنند اما چون آنجا سوخت گران است، فرآوری انجام نمی‌شود. این همه در حالی است که ضوابط بالادستی باید در کشور ما بومی سازی شود. وی افزود: شاید اگر به جای خام فروشی سر مرغ، به سمت کنسرو سر مرغ برویم، مشکل تا حدی حل شود؛ اگر سر مرغ کنسروی شود، در مصرف خانگی می‌توان استفاده کرد.

مهدی وطن پرست کارشناس استناداری خراسان رضوی نیز در تکمیل این بحث متذکر شد: دامپزشکی استان یا انجمن کشتارگاه‌ها پیش نویس این موضوع را به طور غیررسمی تهیه کند تا ما از سمت استناداری موضوع را پیگیری کنیم.

***اهمیت پخت کامل و مطلوب در فرآوری ضایعات کشتارگاهی**

فریدون کافی، مدیرعامل اتحادیه کارخانجات خوراک دام خراسان رضوی نیز اظهار کرد: بخش عمده‌ای از ضایعات واحدهای تولیدی امروز به هدر می‌رود. ما معتقدیم فرآوری باید اصلاح گردد، در غیر این صورت شاهد خسارتهای زیادی خواهیم بود. بحث اصلی ما بر پخت این ضایعات در فرآوری است. اگر پخت به خوبی انجام گیرد، مشکلی نخواهیم داشت. فرآوری در کشتارگاهها باید کامل باشد. آنچه امروز انجام میشود، استانداردهای لازم را ندارد و چون نمیتوان یک نمونه خوب را به همه تعمیم داد، نظارتهای دامپزشکی در این زمینه بسیار مهم است. این ضایعات ارزش افزوده بسیار بالایی دارد و حیف است که از این ارزش برای خوراک دام و طیور استفاده نشود و به واردات کنجاله بپردازیم.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی استان در جمع بندی این دستور کار اظهار کرد: ظاهراً با کلیات موضوع در استان موافقت شده است و جمع بندی اینکه این موضوع یکی از ضرورت‌های استان است را میتوانیم به تهران پیشنهاد دهیم تا مجوز اخذ شود و بتوان کار را آغاز کرد.

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان رضوی

شماره جلسه: ۳۰ تاریخ جلسه ۹۹/۰۹/۲۴

ساعت شروع: ۸ صبح

محل تشکیل جلسه: بلوار وکیل آباد- بین هنرستان و سامانیه- اتاق بازرگانی شماره ۲ (دبیرخانه شورای گفت و گو) تعداد اعضا حاضر در جلسه: ۱۶ نفر

*ارزش دارویی صفرای مرغ مغفول مانده است

محمدپور، دبیر انجمن کشتارگاه‌های صنعتی طیور استان در توضیح دستور کار دوم گفت: موضوع صفرای مرغ که مواد استخراجی از آن پایه تمام داروهای ضد صفراوی است، یکی دیگر از مباحث مدنظر ماست. طی آزمایشهایی که انجام دادیم، توانستیم فرآوری را انجام دهیم؛ از دل فرآوریها میتوان کپسولی دارویی تهیه کرد که برای حل کردن سنگ صفرا استفاده میشود اما متأسفانه امروز صفرا به ضایعات تبدیل میشود. هم اکنون یک نفر این صفراها را در مشهد خریداری و به چین صادر میکند. وی افزود: تمام مراحل علمی این طرح طی شده و حاضرم تمام مطالعاتم را در اختیار دانشگاه قرار دهم تا از دور ریختن صفراها جلوگیری شود. قربان زاده، رئیس اداره نظارت دامپزشکی هم گفت: باید ببینیم مصرف این فرآوریها در کجا قرار است باشد، اگر به مصرف دام برسد ما میتوانیم بررسی کنیم اما اگر مصرف انسانی دارد، نیازمند تایید دانشگاه علوم پزشکی است.

*استخراج کلاژن نوع ۲ از پای مرغ

محمدپور در توضیح دستور کار سوم نیز گفت: روزانه ۱۵ تن پای مرغ در استان و ۱۵۰ تن در کشور تولید میشود. این پای مرغ که بخشی از آن در داخل مصرف میشود و بخشی به دیگر کشورها صادر میشود، خواص ارزشمندی دارد. وی افزود: یک شرکت دانش بنیان پیگیر این موضوع شده و کلاژن نوع ۲ را از پای مرغ استخراج کردند و مراحل تولید آزمایشگاهی، تولید صنعتی و ثبت اختراع صورت گرفته است. حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد ژلاتین کشور ما از دیگر کشورها وارد میشود و از منابعی که حتی از نظر شرعی ممکن است چندان مطمئن نباشد درحالیکه پای مرغ ۸۰ درصد ژلاتین تولید میکند. محمدپور اضافه کرد: یک شرکت دانش بنیان در این زمینه مطالعاتی داشته و ما با سرمایه گذاران مختلف در خصوص آن صحبت کردیم. با سرمایه گذاری ۱۲ میلیارد تومانی میتوان مشکل استان را حل و پای مرغ را به کلاژن تبدیل کرد و بدین ترتیب وابستگی صد در صدی به کلاژن را از بین برد. زهرا حسینی، فناور حوزه علوم پزشکی نیز اظهار کرد: سر مرغ، پای مرغ و... که به عنوان ضایعات سوخت میشود، میتواند در تولید دارو استفاده شود. ژلاتین ناشی از پای مرغ قابل توجه است و این استخراج را میتوانیم با فرآوریهای بومی ایران انجام دهیم. در سال ۲۰۲۰ بعد از اظهارنامه ثبتی ما، وهان چین اختراع کلاژن از سر بوقلمون را به ثبت رسانده است درحالیکه ما زودتر برای سر مرغ و کلاژن ناشی از آن اقدام کردیم و به نتیجه ای نرسیدیم. وی افزود: ما برای طی مراحل مختلف و فرآوری پای مرغ، به دنبال سرمایه گذار هستیم چون اگر خودمان بخواهیم سرمایه گذاری کنیم، نیازمند وثایق بانکی سنگینی

هستیم.

مرتضی شیرزور، رئیس اداره حفاظت محیط زیست مشهد نیز گفت: صندوق محیط زیست برای کاهش آلاینده‌های کشتارگاه‌های صنعتی اعتباراتی در نظر گرفت و این اعتبار به دو کشتارگاه تخصیص یافت اما علیرغم فراخوانی که صورت گرفت، در استان ما تنها همین دو واحد کار فرآوری ضایعات را انجام دادند. بهتر است در مسیر فرآوری از مشاوره‌های اداره حفاظت محیط زیست استفاده شود تا طرح بهتر و کارشناسی تری ارائه گردد و پروپوزالی قابل دفاع ارائه شود.

لزوم ضمانت کشتارگاه‌ها برای تامین مواد اولیه واحد فرآوری

ابراهیمی، عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی گفت: ضمانت تامین ماده اولیه یکی از نکاتی است که باید برای سرمایه‌گذار فراهم باشد؛ اگر سرمایه‌گذار بداند که ماده اولیه برای او به راحتی تامین میشود، بهتر پیش قدم میشود و در این عرصه اقدام میکند.

وی خاطرنشان کرد: البته ذکر این نکته هم لازم است که به محض اینکه کشتارگاه‌ها متوجه شوند قرار است ارزش افزوده‌ای به وجود بیاید، ضایعات خود را گرانتر می‌فروشند و به همین دلیل همراهی کشتارگاه‌ها در این موضوع برایمان مهم است.

محمدپور در پاسخ به ابراهیمی گفت: ما در مجموعه کشتارگاه خودمان حاضریم تا حد ممکن کار را پیش ببریم. البته اگر دانشگاه میتواند در این هلدینگ‌ها سرمایه‌گذاری کند، اتفاق خوبی است تا پشتوانه مطلوبی برای انجام کار داشته باشیم.

فروزان، مدیر انجمن کشتارگاه‌های استان گفت: سقف اعتبارات استانی بسیار محدود است و سقف بانک‌های تخصصی در حوزه کشاورزی ۸ میلیارد تومان است و برای بیش از این، پرونده بنگاه اقتصادی به تهران ارجاع میشود. هم اکنون سقف بانک کشاورزی ۸ میلیارد تومان، بانک ملی ۶ میلیارد و بانک رفاه ۹ میلیارد تومان است و امکان تامین ۱۲ میلیارد تومان در داخل استان از طریق این بانکها نیست.

لبافی نیز در پایان مباحث مطرح شده در این نشست ابراز کرد: اینکه فقط به دنبال یک سرمایه‌گذار خاص باشیم تا مشارکت آن مشخص شود و نفر دوم هم اعلام آمادگی کند، روندی دارای ریسک است؛ اما اگر مجموعه کشتارگاه‌ها بتوانند به شرکت دانش بنیان کمک کنند و به طور تجمیعی سرمایه‌گذاری نمایند، شاید اثرگذار باشد. البته باید بررسی‌های مختلفی صورت گیرد چون این موضوع وابستگی نزدیکی به کشتارگاه‌ها دارد. ما نیز از طریق استانداری موضوع را پیگیری میکنیم.

وی اظهار کرد: پیشنهاد میشود کشتارگاه‌ها در زمینه فرآوری پای مرغ و دیگر ضایعات به نسبتی مشارکت کنند و ما هم با شورای هماهنگی بانکها برای اعتباردهی به

این پروژه مذاکره خواهیم کرد

جمع بندی و مصوبات

ردیف	مصوبات جلسه	مسئول پیگیری	مهلت پیگیری
۱	با عنایت به اینکه درارتباط با «سر مرغ» در کشتارگاه‌های طیور صنعتی خراسان در سطح استان ۱۴ کشتارگاه فعال وجود دارد و روزانه حدود ۵۰۰ تن مرغ و بوقلمون کشتار می‌شود که از این مقدار ۱۲۵ تن تبدیل به ضایعات شده و میبایست برای فرآوری آن چاره اندیشی شود. و سالانه حدود ۳۷ تا ۴۰ هزار تن ضایعات در کشتارگاه‌ها به وجود می‌آید و هم‌اکنون این ضایعات در دیگ‌های پخت به مدت ۷-۸ ساعت پخت و به پودر گوشت تبدیل می‌شود. بدین ترتیب در استان خراسان رضوی ۱۰ هزار تن پودر گوشت تولید می‌شود که در این شرایط می‌تواند به قطع وابستگی ما به کنجاله سویا بیانجامد و در این پودرها ۵۶ تا ۶۰ درصد پروتئین موجود است و می‌تواند جایگزین خوبی برای کنجاله باشد. لذا ضرورت استفاده از ظرفیت‌های موجود و رفع موانع و بعضاً دستورالعمل‌ها که منطبق با شرایط فعلی کشور تنظیم نگردیده است ، موضوع سر مرغ و عدم استفاده از آن در چرخه خوراکی به موجب دستور العمل و ضوابط دامپزشکی مقرر گردید با توجه به اتفاق نظر کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی ضمن طرح در شورای گفت و گو از طریق .استانداری محترم خراسان رضوی و شورای گفت و گو و معاونت غذا و دارو و دانشگاه علوم پزشکی به عنوان دامپزشکی کشور پیگیری گردد تا اجازه	استانداری محترم خراسان رضوی معاونت غذا و دارو دبیرخانه شورا	ده روز

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان رضوی

شماره جلسه: ۳۰ تاریخ جلسه ۹۹/۰۹/۲۴

ساعت شروع: ۸ صبح

محل تشکیل جلسه: بلوار وکیل آباد- بین هنرستان و سامانیه- اتاق بازرگانی شماره ۲ (دبیرخانه شورای گفت و گو) تعداد اعضا حاضر در جلسه: ۱۶ نفر

		دهند به صورت پایلوت خراسان رضوی حداقل برای یک مدت یکساله از سرمرغ بتواند در چرخه خوراکی استفاده نماید	
ده روز	دانشگاه فردوسی انجمن	با توجه به اعلام آمادگی دانشگاه فردوسی، پیرامون استفاده از صفرای مرغ به عنوان یک طرح پژوهشی تحت عنوان یک محصول آزمایشی با محوریت دانشگاه فردوسی مشهد جهت اقدامات بعدی مقرر گردید پیگیری گردد.	۲
ده روز	انجمن صنعی کشتارگاهها و دفتر جذب	در ارتباط با پای مرغ و ارائه روند انجام مطالعات توسط سرکار خانم دکتر حسنی با توجه به سوابق و استفاده آن تحت عنوان ژلاتین خوراکی با واردات از کشورهای تولید کننده و عدم معرفی سرمایه گذار علیرغم آماده بودن طرح مربوطه و حجم سرمایه گذاری حدود ۱۲ میلیارد تومان مقرر گردید با بررسی همه جهات با مشارکت کلیه کشتارگاهها و تسهیلات بانکی از طریق دفتر محترم جذب استانداری پروژه مورد حمایت قرار گیرد	۳